

TISKOVÁ ZPRÁVA

Praha 6. října 2025

Akademie věd ČR
Národní 1009/3, 110 00 Praha 1
www.avcr.cz

AKADEMIE VĚD OCENÍ V TOMTO TÝDNU PĚT OSOBNOSTÍ

Za zásluhy ve fyzice, matematice, technice nebo historii, ale také za přínos vědě a společnosti obecně udělí Akademie věd tento týden tři čestné oborové a dvě čestné medaile. První ze slavnostních předávání se koná dnes 6. října, další ve čtvrtek 9. října.

Fyzik Václav Špička založil v Česku úspěšnou mezinárodní konferenci s kulturním přesahem, slavista Stefan Michael Newerkla propojuje rakouské a české instituce. Oběma za jejich mimořádný přínos lidstvu i vědě udělí Akademie věd čestnou medaili *De scientia et humanitate optime meritis* (Špičkovi 6. 10. a Newerklovi 9. 10.).

Nejen za zavedení laserových technologií v Československu a zásluhu na první úspěšné operaci očí laserem ocení Akademie věd Jana Blablu. Další čestné oborové medaile obdrží matematicka Šárka Nečasová, která se zabývá matematickým modelováním proudění stlačitelných i nestlačitelných tekutin, a historik Frank Hadler, jenž se specializuje na kulturní dějiny středovýchodní Evropy v 19. a 20. století.

Medailonky oceněných na ceremoniálu 6. října 2025

RNDr. Václav Špička, CSc., Fyzikální ústav AV ČR

De scientia et humanitate optime meritis

Díky Václavu Špičkovi začala v Česku tradice prestižních mezinárodních vědeckých konferencí FQMT (IC-Frontiers of Quantum and Mesoscopic Thermodynamics), kde se probírají problémy současné fyziky a otevírají zcela nové směry dalšího bádání, např. kvantová informatika, teleportace, optomechanika, molekulární motory, kvantové tepelné stroje, neurální sítě a další.

Do Prahy tak Václav Špička přivedl mnoho významných osobností včetně nositelů Nobelových cen. Konference nejsou jen vědeckými, ale i společenskými a kulturními událostmi, kde se formují nové myšlenky a jež mají nezanedbatelný dopad na popularizaci vědy. Té Václav Špička obecně věnoval

Kontakt pro média:

Eliška Zvolánková

Divize vnějších vztahů AV ČR

press@avcr.cz

+420 739 535 007

mnoho času spolu s šířením humanitních idejí a dobrého jména Akademie věd ČR i České republiky doma i v zahraničí.

Ing. Jan Blabla, CSc., Ústav fotoniky a elektroniky AV ČR, Český metrologický institut

Čestná oborová medaile Františka Křížka za zásluhy v oblasti technických věd a za realizaci výsledků vědeckého výzkumu

Jan Blabla se zasloužil o zavedení laserové techniky v Československu a její rychlý rozvoj. Jeho přičiněním vznikl jeden z prvních československých laserů ve viditelném spektru. Následně v roce 1964 navrhl a s kolegy v oddělení tehdejšího Ústavu radiotechniky a elektroniky (dnešní Ústav fotoniky a elektroniky AV ČR) zkonstruoval rubínový laser, kterým byla v polovině toho roku úspěšně provedena první laserová operace oka v Československu.

Na počátku 80. let minulého století se s kolegy zasloužil o to, že se Československo stalo zemí s jedním z nejpřesnějších a nejstabilnějších etalonů délky na světě. Podílel se též na vedení mladší generace, sepsal podstatnou část skript *Kvantová elektronika*.

Prof. Dr. Frank Hadler, Leibnizův ústav pro dějiny a kulturu východní Evropy (GWZO)

Čestná oborová medaile Františka Palackého za zásluhy v historických vědách

Frank Hadler patří ke špičkovým a mezinárodně uznávaným historikům. Ve svém výzkumu se specializuje na kulturní dějiny středovýchodní Evropy v 19. a 20. století, transnacionální dějiny a dějiny globalizačních procesů, dějiny mezinárodních vztahů, dějiny vědy a dějiny Československa.

V letech 2003–2008 vedl tým programu *Representations of the Past: The Writing of National Histories in Nineteenth and Twentieth-Century Europe*.

Frank Hadler dlouhodobě rozvíjí spolupráci s českými historiky a vědeckými institucemi. Významně se podílí na společných výzkumných projektech a publikacích, od roku 2017 působí mimo jiné jako předseda Česko-německé a slovensko-německé komise historiků.

RNDr. Šárka Nečasová, DSc., Matematický ústav AV ČR

Čestná oborová medaile Bernarda Bolzana za zásluhy v matematických vědách

Matematička Šárka Nečasová modeluje proudění stlačitelných i nestlačitelných tekutin nebo pohyb těles v tekutině. Podobné matematické modely pomáhají v biomedicíně, meteorologii či při práci s těžkou technikou. Vědkyně přímo spolupracuje také s kolegy z praxe – s firmou Bobcat zlepšuje akusticko-termo-mechanické vlastnosti výrobků v různých provozních režimech.

Šárka Nečasová pracuje v oblasti parciálních diferenciálních rovnic. Je velmi úspěšná, od roku 2000 se zúčastnila 14 projektů podporovaných Grantovou agenturou ČR (GA ČR). Pomáhá mimo jiné organizovat sérii letních škol. V roce 2021 získala Akademickou prémii a na konci září 2025 také Cenu předsedy Grantové agentury ČR.

Medailonek oceněného na ceremoniálu 9. října

Univ.-Prof. Mag. Dr. Stefan Michael Newerkla, Vídeňská univerzita, Institut slavistiky

De scientia et humanitate optime meritis

Stefan Michael Newerkla se zaměřuje na lingvistiku slovanských jazyků a zároveň se dlouhodobě a úspěšně angažuje v rozvoji vztahů a spolupráce mezi rakouskými a českými výzkumnými institucemi. Na Vídeňské univerzitě garantuje výuku západoslovanské jazykovědy a je vedoucím jejího Institutu slavistiky. V popředí jeho vědecké práce stojí kontaktní a historická sociolingvistika, je autorem řady

monografií a více než 150 vědeckých článků. Spolupracoval mj. i na učebnicích češtiny a vede několik vědeckých grantů.

Kromě vědecké práce je také řádným členem Rakouské akademie věd, členem představenstva Institutu pro dunajský prostor a střední Evropu a dlouhá léta zastává pozice v orgánech AV ČR.